

بررسی و نقد پیش‌نویس
منشور حقوق شهروندی
دولت یازدهم

محمدجواد جاوید
دانشیار دانشگاه تهران

۱۳۹۵

نشر مخاطب

سرشناسه	: جاوید، محمدجواد، ۱۳۵۳ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی و نقد پیش‌نویس منشور حقوق شهروندی دولت یازدهم/محمدجواد جاوید
مشخصات نشر	: تهران: مخاطب، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	: ۲۰۲ص: جدول، نمودار.
شابک	: 978-600-5750-29-4
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: حقوق مدنی — ایران — سیاست دولت
رده بندی کنگره	: KMH ۵۰۰/ج۲ ۴ ۱۳۹۴
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۷۰

عنوان: بررسی و نقد پیش‌نویس منشور حقوق شهروندی دولت یازدهم

نویسنده: محمدجواد جاوید

ویراستار: علی اصغر فرج‌پور اصل مرندی

صفحه‌آرا: لیلا کاظمی

طراح جلد: الهه کاظمی

ناشر: مخاطب

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۵

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

تلفن دفتر مرکزی: ۶۶۹۵۸۳۲۵ تلفن همراه: ۰۹۱۲۳۰۸۷۳۳۲

پایگاه اطلاع‌رسانی: www.mokhatabbook.com پست الکترونیکی: 79@gmail.com www.mokhatabbook.com

مراکز پخش و فروش:

تلفن: ۶۶۹۷۴۶۴۵

۱. تهران، خیابان ۱۲ فروردین، بین روانمهر و نظری، بن‌بست حقیقت - پلاک ۴، واحد ۴، کتاب آوا

تلفن: ۶۶۴۰۴۱۱۰

۲. تهران، خیابان انقلاب اسلامی، بازارچه کتاب، پلاک ۱۲، انتشارات چاپخش

تلفن: ۶۶۴۶۲۲۷۰

۳. تهران، خیابان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، انتشارات بهینه

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱
بخش اول. بررسی پیش نویس حقوق شهروندی و نقدهای حاکم بر آن.....	۳
فصل اول. پیشینه و ادبیات حقوق شهروندی.....	۵
فصل دوم. ارزیابی صوری منشور حقوق شهروندی.....	۹
فصل سوم. ارزیابی محتوایی منشور حقوق شهروندی.....	۲۱
فصل چهارم. علل و الگوهای جهانی در اسناد حقوق شهروندی.....	۳۳
بخش دوم. نقد منشور جهانی بر نظریه نسبیت در حقوق شهروندی.....	۳۷
فصل پنجم. نقد پیش نویس منشور جهانی شهروندی بر اساس نظریه نسبیت در حقوق شهروندی.....	۴۱
فصل ششم. بررسی پیش نویس منشور حقوق شهروندی و ارائه الگوی مناسب.....	۴۷
فصل هفتم. نظریه نسبیت در حقوق شهروندی و تطبیق مفاد پیش نویس منشور با قانون اساسی.....	۷۳
فصل هشتم. نقد پیش نویس منشور و تئوریک‌سازی در حقوق شهروندی.....	۸۳
فصل نهم. رهیافتی انتقادی به منشور حقوق شهروندی.....	۹۱
بخش سوم. یادداشت‌های حقوقی در مورد پیش نویس منشور حقوق شهروندی.....	۱۲۵
پیوست‌ها.....	۱۳۹
پیوست اول. میثاق حقوق شهروندی قبل ریاست جمهوری.....	۱۳۹
پیوست دوم. پیش نویس منشور حقوق شهروندی از منظر رسانه.....	۱۶۴
فهرست تفصیلی.....	۱۹۹

مقدمه

پیش‌نویس کمیسیون حقوق شهروندی (گام اول: اصول کلی، برنامه و خط مشی دولت) بعنوان بخشی از گزارش صد و نهمین سالگرد انقلاب اسلامی ایران در سه شنبه شب پنجم آذر ماه ۹۲ به مردم ایران تقدیم شد. اساس توجه دولت به تدوین منشوری جهت صیانت از حقوق مردم را می‌توان همواره به فال نیک گرفت. اما این منشور با مفروض گرفتن یکسانی حقوق بشر و شهروندی و بیان عدیده‌ای از هنجارها و قوانین، به امیدها و اصول متعددی که گاه زمینه تحقق آن فراهم نیست باعث تقلیل تدقیق حقوقی در سند نوشته شده است. بر این اساس این منشور علاوه بر نواقص صوری از منظر محتوایی، از سویی باعث ناقص و ناتمام است و بیشتر به کشکول حقوقی می‌ماند که همه چیز در آن یافت می‌شود. از سویی دیگر با ناط علمی هم لزوماً قابل ارزیابی نیست چراکه مبتنی بر بنیان نظری منسجمی در مکاتب حقوقی مطایع نیست. جامع و مانع نبودن این سند باعث شده تا قوه مجریه گامی فراتر - و چه بسا گامی غیر علمی - از وظیفه خود بردارد این حمل تکلیف مالایطاق بر دولت اگر به مرحله ضمانت و نیز اجرا و در نهایت عدل عینی برسد اعجاز است و اگر در حد متعارف انباشت قوانین مکتوب باشد بیشتر به مثابه فردی که در بهر سیاسی از متن منشور و بعنوان مناطی برای محک صداقت دولت به یادگار خواهد ماند.

محمدجواد جاوید

۲۶ محرم الحرام ۱۴۳۷